

Název školy: ZŠ a MŠ T. G. Masaryka Fulnek
Autor: Mgr. Blanka Vránová
Název: VY_12_INOVACE_ČJ.9.1-24
Téma: Neklidné 20. století
Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.0903

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace: úvod do kapitoly „Neklidné 20.století“ = obecná charakteristika s uvedením vybraných autorů a děl

Autor: Mgr. Blanka Vránová

Jazyk: čeština

Klíčová slova: literární typ, 1. sv. válka

Druh učebního materiálu: prezentace

Druh interaktivity: výklad + zápis

Cílová skupina: žák

Stupeň a typ vzdělávání: základní vzdělávání – druhý stupeň

Typická věková skupina: 12 – 15 let

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace – čtenářská gramotnost

Neklidné 20. století

= literatura reagující na 1. světovou a 2. světovou válku

A/ První světová válka (1914-1918)

- vyvolaly ji ústřední mocnosti (Rak.-Uh., Německo)
- důvod = snaha o rozdělení světa
- začátek = atentát na Františka Ferdinanda d'Este v Sarajevu
- konec = porážka ústředních mocností, rozpad Rakouska-Uherska, vznik Československé republiky /28.10.1918/
- spisovatelé se války účastnili, jejich díla jsou autentická

NĚMECKÁ LITERATURA

Erich Maria Remarque – román: Na západní frontě klid

– hl. postava Pavel Baumer

- Na západní frontě klid = absurdní název díla – nikdo nepřežil

FRANCOUZSKÁ LITERATURA

Romain Rolland [romen rolán] - novela Petr a Lucie

- Paříž v posledních měsících války r.1918

- Lucie a Petr se seznámí v metru, začnou se scházet, zamilují se do sebe

USA

Ernest Hemingway – román: Sbohem Armádo

- hl. postavy: *Frederic Henry* – hnusí se mu válka, poměrně zámožný Američan, slouží dobrovolně na italské frontě

Catherine Barkleyová – naivní, oddaná Skotka, dobrovolná zdravotní sestra

-zamilují se do sebe, Henry sběhne, společně utíkají do Švýcarska

-Catherine po porodu spolu s chlapečkem umírá

novela: Stařec a moře - příběh je skutečný

-starý kubánský rybář Santiago se po mnoha neúspěšných lovech (lovil s malým chlapcem) vydává na moře sám

-uloví obrovskou rybu, kterou po dvoudenním boji přiváže k lodi

-mrtvou rybu napadnou žraloci a stařec už nemá sílu rybu ubránit, vrátí se pouze s kostrou své ryby

Jak na tebe působí konec novely? Vyjádři smysl tohoto díla:

Smysl tohoto díla není v beznaději, naopak ukazuje, že Santiago udělal vše pro to, čeho chtěl dosáhnout, tj. vyhrál svůj boj s rybou. „Člověka je možno zničit, ale ne porazit.“

"Stařec a moře" = poslední Hemingwayovo dílo, bylo oceněno Nobelovou cenou

ČESKÁ LITERATURA

Jaromír John: Večery na slamníku – soubor povídek

-příběhy obyčejných lidí, kteří se dostali do 1.světové války

Jaroslav Hašek – román Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války

-4 díly, poslední díl románu Hašek nedokončil

-román zesměšňuje válku

-zdrojem komiky a satiry je i jazyk /obecná čeština, vojenská hantýrka,

výrazy z němčiny, maďarštiny, polštiny, vulgarismy/

-Josef Švejk = mazaný šibal, jindy naivní prostáček

-nadřízené dohánění k zuřivosti tím, jak doslova a s nepatřičnou horlivostí plní rozkazy

Švejk se stal literárním typem = typem člověka,
který vždy jedná v klidu a horlivě plní všechny
rozkazy

1.světová válka v literatuře. In: [online]. [cit. 2012-04-05]. Dostupné z:
<http://www.unium.cz/materialy/0/0/odraz-1-svetove-valky-v-literature-m26845-p3.html>

1.světová válka v literatuře. In: [online]. [cit. 2012-04-05]. Dostupné z:
<http://www.unium.cz/materialy/0/0/odraz-1-svetove-valky-v-literature-m26845-p2.html>

1.světová válka v literatuře. In: [online]. [cit. 2012-04-05]. Dostupné z:
<http://www.unium.cz/materialy/0/0/odraz-1-svetove-valky-v-literature-m26845-p1.html>

Hemingway. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA):
Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-04-05]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Ernest_Hemingway